

DOMINIK LEJMAN
Program II Pracowni Malarstwa
Wydziału Malarstwa UAP w Poznaniu
rok akademicki 2021 – 22

Zakres Zagadnień:

1. Pracownia kładzie nacisk na równowagę podstaw warsztatowych i teoretycznych w indywidualnym rozwoju studiujących.
2. Punktem wyjścia w rozumieniu warsztatu twórczego jest podejście do malarstwa jako dyscypliny we właściwy sobie sposób asymilującej szeroki wachlarz dostępnych narzędzi przy biegłym opanowaniu tradycyjnych i współczesnych środków tworzenia obrazu.
3. Przy założeniu opanowania ogólnych zasad z zakresu pojęć kompozycji, koloru, światła, perspektywy w malarstwie (opanowanie podstaw dotyczy programowo studentów 1 roku studiów licencjackich), problemowe zadania semestralne stają się punktem wyjścia do wielostopniowej analizy powstających prac, w zależności od indywidualnych osiągnięć studenta, jego rozwoju i etapu studiów, poczynając od podstawowych jakości formalnych a skończywszy na ich koncepcyjnym wykorzystaniu. Tematy zagadnień semestralnych stanowić mają szeroko rozumianą inspirację do powstania prac w ramach indywidualnego rozwoju studenta/studentki.
4. **Zagadnienia początkowe (I rok studiów licencjackich):**
Pełna realizacja jednego z problemów w trakcie roku lub realizacja własnej propozycji przy równoległym odniesieniu się do każdego z zagadnień w formie szkicu, propozycji, pojedynczej pracy.

1. Abstrakcyjny – nie wyabstrachowany

Kompozycja abstrakcyjna wykorzystująca formalne jakości obrazu w oparciu o aktualny wybrany temat medialny, publicystyczny, prasowy.

2. Bohater drugiego planu

Ciało – Obiekt – Tło.

Studium, działanie w oparciu o wizerunki zaczerpnięte np. ze środków masowego przekazu, znane z historii sztuki, znaleziony cytat fotograficzny, przy użyciu wykorzystanych środków zwracające uwagę na wartości 'przeoczone' w materiale źródłowym, z wyodrębnieniem, „wyabstrachowaniem” wybranej formy.

3. „Taka piękna katastrofa” albo obraz na granicy ryzyka

W odniesieniu do jednego, inicjującego gestu/działania nadaj treść, znaczenie pierwotnej „katastrofie” poprzez formę, re-interpretację, cykl, wykorzystane jakości, formę ekspozycji.

4. Studium koloru. Nie ten kolor czyli błąd z premedytacją.

„Obraz to bukiet pomyłek” (J. Schnabel)

Zbuduj obraz w oparciu o nieakceptowane przez Ciebie jakości kolorystyczne.

Błąd nie zawsze musi mieć negatywne znaczenie. Często pozwala spojrzeć na własne dokonania pod innym kątem, daje możliwość przewartościowania. Warto nauczyć się dostrzegać w pomyłce szansę na zmierzenie się z własnymi przyzwyczajeniami, manierą, czasem bezwiednie zapożyczonymi sposobami.

5. Powierzchnia i warstwa obrazu

„Przeczuwamy, że pod odkrytą warstwą obrazu istnieje kolejna, bardziej wierna rzeczywistości, pod którą jednak kryje się kolejna, a pod nią następne aż do prawdziwego obrazu tej absolutnej, tajemniczej rzeczywistości, której nikt nigdy nie będzie oglądał.”

Michelangelo Antonioni *The Act of Seeing*

6. Niedokończone/Nie zaczęte

Dyptyk – dwa obrazy: „Nie zaczęty” i „Niedokończony”
szkic jak obraz – obraz jak szkic

5. Zagadnienia programowe (II-III rok studiów licencjackich) Możliwość pracy z proponowanym przez siebie zagadnieniem z odniesieniem do jednego z poniższych problemów:

1. Obraz jako:

Redukcja

Rekonstrukcja

Redefinicja

Obraz jako tło i świadek wydarzenia, działania (przestrzeń pracowni) – którego istotę możemy tylko przeczuwać...

2. Inwentaryzacja, czyli obraz obojętny.

*(“The question of evil, like the question of ugliness, refers primarily to the anaesthetized heart, the heart that has no reaction to what it faces.” James Hillman *The Thought of Heart*)*

3. Obraz pseudonaiwny – gra z konwencją.

4. Autoportret w lustrze fenickim – „Ja” jako dwie widownie (czyli precz z autocenzurą).

Lustro fenickie (potocznie zwane weneckim) umożliwia obserwację podejrzanego przez osobę z drugiej strony szyby przy nieświadomości obserwowanego, widzącego jedynie własne, lustrzane odbicie. Powszechnie stosowane na lotniskach, bankach, aresztach etc. jako najprostsza forma monitoringu. Stwórz swój autoportret jak gdybys przyglądał/przyglądała się sobie zza fenickiego lustra, pozbawiona/pozbawiony lustrzanej autocenzury.

5. Opatrzone – Przeoczone. Informacyjna katarakta.

Wykorzystaj obraz jako środek do „znieczulenia” pierwotnego przekazu.

6. TAK JAK... Namaluj obraz wykorzystując konkretną technikę, nadając jej nowe znaczenie.

6. Studenci biorą udział w przeglądach zaliczeniowych wyznaczanych terminowo, oraz indywidualnej rozmowie z prowadzącym, dotyczącej konkretnych prac, wyznaczanej na podstawie zapisów na liście.

7. Prezentacja w pracowni.

W roku akademickim 2017-2018, podobnie jak we wcześniejszych latach trwałym elementem programu jest możliwość wykorzystania/zaanektowania przez każdego studenta całej powierzchni II pracowni lub dowolnej, wybranej przestrzeni na okres jednego dnia, co stanowi jedną z podstaw zaliczenia. Realizacja dotyczy **obowiązkowo** studentów ostatnich lat studiów licencjackich i studentów studiów magisterskich. Powstały cykl indywidualnych realizacji-wystaw w procesie ma za zadanie umożliwienie studentom całościowego podejścia do aktualnego etapu ich rozwoju, znalezienia ekspozycyjnych relacji pomiędzy poszczególnymi pracami i stworzenia integralnej wypowiedzi w formie ekspozycji. Zadanie każdorazowo służy wywołaniu szerszej dyskusji w gronie pracowni, umożliwiając każdemu krytyczne odniesienie się do prac kolegi/koleżanki Po ukończonej instalacji prac ma miejsce spotkanie wszystkich studentów II pracowni, w trakcie którego rozmawiamy na temat wystąpienia. Obecność wszystkich studentów podczas spotkań - prezentacji jest **obowiązkowa**.

Zajęcia w pracowni, umożliwiające całościowe wykorzystanie i opanowanie tradycyjnych środków wyrazu, podejmują przedmiot nauczania malarstwa w rozszerzonej formie. Malarstwo staje się narzędziem refleksji krytycznej w oparciu o właściwą tej dyscyplinie optykę. Program pracowni nie kładzie nacisku na określony rodzaj warsztatu, jakkolwiek nauczanie odbywa się w nawiązaniu do zaplecza historii sztuki a równocześnie w silnym kontekście sztuki najnowszej.

8. Prezentacje prowadzących.

W ramach programu pracowni odbywają się cyklicznie autorskie prezentacje - wykłady przygotowane przez prowadzących.

**Przewidywane tematy prezentacji
w roku akademickim 2018-2019:**

(ostateczny wybór w odniesieniu do przekroju zainteresowań studentów)

Abstrakcyjne - nie wyabstrahowane
Współczesny ikonoklazm
Estetyka oporu
Twórcza katastrofa, czyli czy potrzeba nam kontroli?
Gest formalny/gest konceptualny - o konsekwencji gestu w pracowni
O patrzeniu: haptyczne - optyczne
„Powierzchnia” obrazu i „powierzchnowość” malarza
O „opatrywaniu”
O lustrach
O kolorze: chromofobia - chromofilia
Cokolwiek to nie Byle Co...(o wyborach, temacie i środkach)
Prawo do powierzchni czyli artysta w przestrzeni publicznej
O galerii, czyli urealnieniu fikcji
Stan nietrwały utrwalony
Dekonstrukcja fantazji, czyli o przyjemności bycia oszukiwanym
Terra Incognita - utopie oraz fikcyjne kriny. Alter Ego

Przy założeniu ogólnych zagadnień współpraca studium i prowadzącego kształtowana jest na bieżąco w stosunku do indywidualnego rozwoju, powstających prac i roku studiów.

**9. Analogicznie kształtuje się lista lektur.
Propozycje lektur w roku akademickim 2017-2018:**

Roland Barthes "Światło Obrazu" (Lic.)
John Berger "Sposoby Widzenia" (Lic.)
Stuart Morgan "Z Notatnika Kamerdynera Sztuki" (Mgr)
Norman Bryson "Looking at the Overlooked" (Lic.Mgr)
Gaston Bachelard "Poetyka Przestrzeni" (Lic.Mgr)
Ervin Panofsky "Perspektywa jako Forma Symboliczna" (Lic.Mgr)
David Batchelor "Chromophobia" (Mgr)
Italo Calvino "Niewidzialne Miasta" (Lic.)
Zbigniew Herbert "Martwa Natura z Wędzidłem" (Lic.)
Charles A.Riley "Color Codes" Modern Theories of Color in Philosophy, Painting and Architecture, Literature, Music, and Psychology (Lic.Mgr)
Marc Auge "Formy Zapomnienia" (Mgr)
Maria Poprzęcka "Inne Obrazy. Oko, widzenie, sztuka. Od Albertiego do Duchampa." (Lic.Mgr)
Hans Belting "Antropologia Obrazu" (Mgr)
David Freedberg "Potęga Wizerunków" (Mgr)
Gilles Deleuze "Francis Bacon: The Logic of Sensation" (Mgr)
Noel Carrol "Filozofia Sztuki Masowej" (Mgr)
Yves Alain Bois "The Models od Painting" (Mgr)
Hans Belting "Faces. Historia Twarzy" (Lic.Mgr)
James Elkins „What Painting is” (Lic.Mgr)
Godfried Boehm „O Obrazach i Widzeniu” (Mgr)
Roman Lewandowski "Efekt pasażu. Konfrontacje i negocjacje tożsamościowe współczesnych praktykach artystycznych.

8. Pracownia pełni funkcję forum dyskusyjnego dla całej grupy studiujących. Studenci uczą się dokumentować na bieżąco swoją pracę. Każdy ze studentów studiów magisterskich powinien raz w semestrze zrelacjonować swoje dokonania twórcze w postaci przygotowanej prezentacji w gronie wszystkich studentów pracowni.
9. Zajęcia z prowadzącym są cyklicznie uzupełniane o spotkania z zaproszonymi gośćmi.
(Pracownia jest również otwarta na zgłoszenia ze strony studentów kogo chcieliby zaprosić).
Prezentacji twórczości przez zaproszonych gości każdorazowo towarzyszy indywidualna rozmowa zaproszonego ze studentami na temat ich własnych prac.

Zaproszeni goście (przekrojowo 2006–2015):

Jarosław Fliciński 2006
Wojciech Leder 2007
Krzysztof Gliszczyński 2007
Robert Maciejuk 2008
Włodzimierz Zakrzewski 2008
Marek Chlanda 2009
Krzysztof Wodiczko (spotkanie ze studentami) 2009
Piotr Wyrzykowski 2010
Esther Stocker 2011
Piotr Nathan 2013
Luc Tuymans 2014
Leon Tarasewicz 2016
Douglas Allsop 2017

10. Pracownia w ramach programu inicjuje grupowe projekty studentów realizowane na zewnątrz przestrzeni pracowni.
LoveSexRiotAids, Kunstraum Bethanien, Berlin
Minimalizm Jako Miejsce Zbrodni, CK Zamek, Poznań
Lutoslawski Opera Narodowa Poznań
Spotkanie Obrazów, Muthesius Kunsthochschule, Kilonia i Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku
11. Wyjazdy plenerowe, wyjazdy studyjne + wspólne oglądanie wystaw poparte dyskusją stanowią istotny, uzupełniający element programu pracowni. Idea pobytu plenerowego sprowadza się do wyboru miejsca które przy swojej geograficznej bliskości (co ma również związek ze studenckim budżetem) dostarcza doświadczeń odrębnych kulturowo.

Zrealizowane w ostatnich latach pobyty plenerowe:

Plener Villa Verzegnis, kolekcja Marzona, Włochy 2013
Spotkanie Obrazów: Muthesius Kiel, ASP Gdansk 2014–15
Pracownia jako środowisko twórcze. Wizyty w pracowniach artystów (min. Thomas Saraceno, Edgardo Rutnizky), Berlin 2017

12. Z okazji dziesięciolecia działalności Pracowni na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu wydana została publikacja szerzej dokumentująca projekty, wystawy i przedsięwzięcia podejmowane przez II Pracownię Malarstwa. Katalog można obejrzeć w Bibliotece UAP oraz w obecnej przestrzeni II Pracowni, sali 6(bud. F).

Dominik Lejman / Ewa Kubiak 2018